

Er was iets met de tuin dat mij meteen al onrustig maakte. Het huis was in orde: een ruime woonkamer met aangebouwde keuken, een werkkamer met een erker; iets waarvan ik altijd al droomde. Een extra slaapkamer waar Els zou kunnen werken en een veelhoekig vertrekje dat ik voor mijn geestes-oog al als kinderkamer zag ingericht. Het was oud, dat beviel me wel. Eiken balken, hoeken met schaduw op onverwachte plaatsen, ramen van glas in-lood. Slechte isolatie, maar daaraan viel iets te doen. En ook de mensen die er woonden waren vriendelijk en daar op hun plaats met hun bedoening. Hun inrichting zou de onze niet zijn: veel blank hout en bruine verf. Maar dat heb je al gauw als je huizen gaat bekijken.

"Waarom wilt u hier eigenlijk weg?" hoorde ik Els vragen. Ze perste met moeite haar naar voren puilende buik door de deuropening van de bijkeuken. Twee lagere school-kinderen zaten onderuitgezakt op een bruine corduroy-driezits-bank stripverhalen te lezen in de woonkamer achter ons. Ze deden veel moeite om te doen alsof ze niet meeluisterden.

"We moeten wel," antwoordde hun moeder. Ze nam de glazen kan van het koffiezet-apparaat en schonk drie mokken vol. "Suiker en melk?"

We knikten allebei.

"...We moeten wel. Mijn man is overgeplaatst naar het westen. Als we niet hoefden dan vertrokken we heus niet. Het is een heerlijk huis." Haar blik kreeg iets beschuldigends. "En de tuin, die is heel bijzonder."

Ik staarde door het keukenraampje. Die tuin. Er was iets mee, maar wát? De vrouw drukte ons elk een hete mok in de hand terwijl ze verder praatte. Ik luisterde niet. Mijn vrouw is veel alerter bij dit soort contacten dan ik. Ik merkte dat Els belangstellend het gesprek gaande hield. Langzaam, slok voor slok zoog ik de hete vloeistof naar binnen, terwijl mijn gedachten begonnen af te dwalen naar het beeld dat zich door het venster aan mij presenteerde. De tuin was een chaos: één grote woekering van bereklauw, springbalsemien, distels en brandnetels. Hier en daar wrong zich een armetierige struik door het onkruid omhoog. Een klein deel was dapper afgemaaid en daar, tussen aangestampte molshopen stond wat tuinmeubilair: een oude tafel met twee vervelozes stoelen. Het was allemaal nogal verwaarloosd. Maar toch fibreerde er iets.

Tussen het opgerukte gras, in wat decennia geleden een border moest zijn geweest bood een enkele rozenstruik

bij de achterdeur fanatiek weerstand. De plant was volledig uit zijn krachten gegroeid. Een ondervoed stammetje, met dorens overdekt reikte wiebelig uit boven een oud hek en torste een enorme kruin, die zich vreemd genoeg tegen de heersende wind had weten te keren, op zoek naar de zon, vol vertrouwen leunend over het vervelozе hout.

"We hebben wel een eerste indruk," hoorde ik Els zeggen. "Of had jif nog vragen?" Ze had het tegen mij. De toon was wat scherp. Ik voelde me enigszins schuldig over het feit dat ik het hele gesprek aan háár had overgelaten.

"Nee," antwoordde ik. "Eigenlijk niet nee, op dit moment." En nadat ik de houding van mijn vrouw had gepeild voegde ik er aan toe, me tot de eigenaresse wendend:

"Het kan best zijn dat u nog iets van ons hoort."

Els knikte.

"We willen alles thuis nog even doorpraten. En mocht ons oordeel positief uitvallen dan kunt u een bod van ons verwachten. In ieder geval, hoe het ook uitpakt: één van ons belt u in de loop van de week..."

Een maand later trokken we in het huis. En één week daarna werd onze zoon Jonathan geboren. Zijn kamertje was het eerste dat we op orde hadden. De muren waren licht-geel gesausd en in een geleende familie-wieg bracht Jonathan de eerste weken van zijn leven meesttijds slapend door. De rest van het huis bevond zich nog maandenlang in een staat die veel weg had van een verlaten werkvoorzieningsproject. Toch trad er, zoals dat gaat, langzamerhand een zekere orde in.

In het voorjaar was de ordening zo ver gevorderd dat we een begin konden maken met het ontginnen van de wildernis buiten. Els had al enige tijd haar ongenoegen kenbaar gemaakt over de uit zijn krachten gegroeide rozenstruik.

"Hij is oud en lelijk," zei ze. "Er zit bijna geen blad meer aan en bovendien: hij hangt over het pad naar de deur."

Dat laatste was juist. En ook de eerste drie feiten kon ik niet ontkennen. Maar ik had nu eenmaal iets met de tuin zoals die er bijlag. En plotseling wist ik: die roos moest worden gered. Els had inmiddels de tuinhandschoenen aangetrokken en rukte frêle als ze was met ferme hand hele bundels springbalsemien uit de grond. Daarbij kwam tot ons beider verrassing een tegelplateau tevoorschijn waarvan niemand ons het bestaan had gemeld. Jonathan lag naast het pad in zijn wagentje en koesterde een middagslaapje in de voorjaarszon.

"Als jij je nu over die rozenstruik ontfermt," sprak Els over haar schouder, "Dan haal ik een glas citroenthee voor ons beiden."

Wel, die thee, dat was best. Maar die struik verwijderen, daar wilde ik niet

áán.

"Nee," peinsde ik koppig. "Die struik trek ik er niet uit. Ik vind hem... nou ja, prachtig."

"Als jij het niet doet schat, dan doe ik het. Ik haak telkens mijn kleren aan dat ding. En als Jonathan dan later..."

"Goed," morde ik. "Jij je zin. Maar ik blijf er bij dat we hem niet zo maar moeten uittrekken. Ik zal hem een andere plaats geven, waar hij niet in de weg staat."

Els glimlachte toegeeflijk. Ze trok haar handschoenen uit en met een aai langs mijn nek stapte ze naar binnen. Ik raapte de tuinhandschoenen van de zojuist onthulde tegelplaats en toog aan het werk. Na ruim een kwartier had ik bloed aan mijn handen, ondanks de handschoenen, maar de struik lag naast me, nog van een redelijk aantal wortels voorzien. Beide handschoenen in één hand nemend bracht ik de struik naar een ander deel van ons terrein. De plaats had ik al in gedachten: niet ver van de hoek van twee sloten, enkele meters van een appelboom stond het gras niet hoger dan elders en er kwam voldoende zonlicht.

Toen Els met de thee naar buiten kwam, was het karwei voltooid. De rozenstruik was verpoot en zou voorlopig niemand hinderen. Terwijl ik nipte van de thee had ik het absurde gevoel dat er iets belangrijks was gebeurd. Maar wát, wist ik eigenlijk niet. Er was ook spoedig niet veel tijd meer om er over na te denken. Er viel nog méér te doen dan alleen het verplaatsen van een struik.

Terwijl Jonathan door zijn moeder naar binnen werd gereden voor een dubbele borstmaaltijd zette ik mij aan het spitten in wat onze moestuin moest gaan worden. Ik zette met kracht de spade in de grond, verwijderde een rij plaggen en groef de eerste geul twee spaden diep in de klei-achtige aarde. Juist wilde ik beginnen aan de tweede plaggenrij toen ik vanuit mijn ooghoeken een beweging bespeurde. Een kat, was mijn eerste gedachte. Ik richtte mij op, leunde belangstellend op het handvat van de schop, maar er was niets te zien. Dan maar geen kat, dacht ik schouderophalend. Ik zou het mij wel verbeeld hebben. Ik zette mij weer schrap en drukte mijn volle gewicht op mijn linkervoet...

Daar was het opnieuw, die beweging in mijn ooghoek. Nogmaals keek ik op en weer was er niets te zien. Maar nu wist ik vrijwel zeker dat ik mij niet had vergist. Wat kon het zijn? wuivend gras misschien?... Onmogelijk. Het was de hele middag al windstil. Opeens schoot mij een mogelijk antwoord te binnen: een groot insect, dat zich neerzette op een graspluim, die als gevolg daarvan dóórboog. Maar terwijl ik deze oplossing overdacht, nam ik voor de derde maal een beweging waar. En deze keer bevond het zich aan mijn andere kant.

Wijzer geworden door de eerdere ervaringen besloot ik nu niet onmiddellijk

óm te kijken, maar gewoon eerst eens af te wachten wat er gebeuren zou. Ik staarde recht voor me uit, maar hield mijn aandacht gericht op wat er naast me gebeurde. Daar was het weer. Er bewoog iets. Het verplaatste zich met kleine schokjes, als een tol die zoekt naar zijn evenwicht. Langzaam bracht ik mijn blik dichterbij...Wég was het weer. Het ding begon mij te fascineren. Wat het ook kon zijn, het was kennelijk nogal schichtig.

Ik besloot om een nieuwe poging te wagen. Kwasi-ontspannen leunde ik op mijn gereedschap en staarde nadrukkelijk naar het huis. Een poosje gebeurde er niets. Maar toen ik uiteindelijk verderging met mijn werk en probeerde het verschijnsel uit mijn hoofd te zetten, dook het onverwacht weer op. Deze keer bewoog het langs het eind van de geul die al voltooid was. Het was nog niet eerder zó dichtbij geweest. Ik móést weten wat het was. Het kostte mij werkelijk inspanning mijn ogen zó traag te bewegen dat ik het ding niet zou opschrikken. Tergend langzaam gleed mijn blik over de wildernis totdat een punt was bereikt waarop ik niet verder durfde. Veel viel er nog niet waar te nemen, maar ik zag nu toch genoeg om zeker te weten dat het geen insect kon zijn en het was zéker geen verbeelding. Het was langwerpige van vorm en ongeveer dertig centimeter hoog. Het scharrelde nerveus heen en weer, waarbij het af en toe geheel uit mijn blikveld verdween, om even later weer terug te keren. Het leek een spelletje met me te spelen. Geen moment kwam het verder dan zijn oorspronkelijke plaats. Ik bedacht dat ik datzelfde spel ook kon spelen en bracht mijn blik een fractie naderbij. Even schoot het ding weg, maar keerde na verloop van tijd toch langzaam naar zijn oude positie terug.

Deze keer waren er méér details te onderscheiden. Mijn adem stakte! het was een mannetje, onmiskenbaar. Het kereltje stond mij waarschijnlijk met even veel belangstelling op te nemen als ik hem. Mijn blik was nog te ver verwijderd om gelaatstrekken te onderscheiden. Maar het leunde op een grashalm op dezelfde wijze als ik op mijn spade. Zijn kleding was paarsachtig van kleur. Het moment deed mij denken aan een voorval, enkele jaren terug in Ierland, waar ik tijdens een bergwandeling plotseling oog in oog kwam te staan met een jonge vos, op minder dan drie meter afstand. Geen van ons beiden had zich een tijdlang durven verroeren, totdat op een onwillekeurige beweging van mij het dier met een krachtige sprong tussen het struikgewas verdween, langs een smalle bergbeek.

Evenals ik hem keek het mannetje mij zijdelings aan, alsof het ongeïnteresseerdheid veinsde. Maar de houding van het lijfje was gespannen als dat van de vos destijds. Toen mijn aandacht een moment verslapte begon het nerveus tussen het gras te scharrelen.

Wat mij vreemd genoeg nog het meest verwonderde, was zijn kleur. Het was een elf-achtige. Maar hoorden deze niet groen te zijn, of bruin?-áls ze al werkelijk

bestonden, wat ik persóónlijk niet langer ontkennen kon. Ik wilde er meer van weten en besloot tot een verrassingsmanoeuvre. Bliksemsnel schoot mijn blik opzij. Maar helaas: het mannetje was sneller en sprong weg naar een plaats of een toestand die voor mij niet langer zichtbaar was. Ik wachtte nog enkele minuten, maar deze keer bleek het een definitief afscheid.

Toen ik er zeker van was dat het niet terug zou keren rende ik het huis binnen. Els was bezig Jonathan te verschonen in de kinderkamer.

"Schat!" riep ik opgewonden. "Geloof het of niet. Maar ik heb een kabouter gezien."

Els keek me wat bevreemd aan.

"Een kabouter?"

"Ja, een echte. Hij bleef wel een kwartier bij me in de buurt."

"Dan zal je wel niet erg opgeschoten zijn," reageerde ze muchter. "Of heeft hij een handje meegeholpen?" Toen grijnsde ze. "Weet je wat? Vraag hem of hij thee wil."

Wel, het was duidelijk hoe ze over mijn waarneming dacht en eerlijk gezegd kon ik het haar niet eens kwalijk nemen. Ik haalde mijn schouders op en besloot dat ik het onderwerp beter kon laten rusten. In gedachten verzonken liep ik de tuin weer in, nam de spade ter hand en stortte mij met verdubbelde energie op mijn werk...

Enige jaren later was de tuin stap voor stap geciviliseerd. Jonathan was opgegroeid tot een levendige peuter. Als het weer dit toestond, scharrelde hij buiten rond, verzamelde takjes en oude bladeren, trok bloemen uit, zoals kinderen dat doen. Kortom, hij had even veel plezier van ons landje als wij.

Op een middag in het late voorjaar waren we alle drie buiten. Els en ik maakten ons nuttig met het verzorgen van de moestuin en de bloemenborders. Jonathan was druk in de weer met het vers-gemaaide gras en zijn plastic kruiwagentje, toen hij opeens alles liet vallen en op de rozenstruik afholde, die nog altijd op zijn plek bij de appelboom stond en daar volledig was opgebloeid. Plotseling hoorde ik een schreeuw. Jonathan zat in het korte gras naast de rozenstruik en hield een pijnlijk handje omhoog. Tranen zo groot als druppels uit een kraan rolden langs zijn bolle wangen omlaag. Op zijn geschreeuw sprintte Els naar voren en trok de kleine onder zijn oksels bij de doornige struik vandaan.

"Maar Jonathan," riep ze uit. "Wat doe je nu toch dom. Je weet toch dat die plant prikt?"

Tussen twee huilbuien door antwoordde het kind hikkend:

"Maar mam-mammie, Jonathan wou mannetje aaien!"

Het duurde even vóór het tot mij dóórdrong. Maar toen kwam de herinnering aan die middag weer boven. Het mannetje dat om mij heen had gescharreld nadat ik de

rozenstruik had verplaatst.

Ik voelde de blik van Els in mijn rug branden en begreep dat ook zij het nu wist. Ik slaagde er werkelijk niet in een triomfantelijke toon te vermijden toen ik opmerkte:

"Tja, schat. Het zit in de familie..."

+++

peter schaaap

1981/82 4 februari, de poffert

~~hoendiep 26 de poffert~~

~~9832TD den horn~~

~~050-515772~~